

Nr 32.

Ankom till riksdagens kansli den 30 april 1920 kl. 1/2 12 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående tillfällig löneförbättring åt kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat samt åt kontraktsprostar och vissa extra ordinarie präster.

Närvarande: herrar Åkerman, Klefbeck*, Alexanderson*, greve Spens, Edw. Larson*, Reuterskiöld*, Walles*, Johan Carlsson*, Hederstierna, Rehn, Leo*, Söderberg, Carlsson i Solberga, Billqvist* och Pehrsson* i Bramstorp.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Genom en den 19 mars 1920 dagtecknad proposition, nr 336, vilken blivit hänvisad till första lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt, i statsrådet fört protokoll, föreslagit riksdagen att dels antaga här nedan intagna förslag till lag angående tillfällig löneförbättring åt kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat samt åt kontraktsprostar och vissa extra ordinarie präster; dels ock för tillfällig löneförbättrings utgående till ifrågavarande präster under ecklesiastikåret 1920—1921 godkänna de allmänna grunder, som för sådan löneförbättring av departementschefen i statsrådsprotokollet förordats.

Det av Kungl. Maj:t framlagda lagförslaget är av följande lydelse:
Bihang till riksdagens protokoll 1920. 9 saml. 1 avd. 21 häft. (Nr 32.) 1

Förslag

till

Lag

angående tillfällig löneförbättring åt kyrkoherdar och komministrar i ny-reglerade pastorat samt åt kontraktsprostar och vissa extra ordinarie präster.

1 §.

Till kyrkoherdar och komministrar, för vilka lönereglering enligt lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 december 1910 trätt i tillämpning, skall jämlikt av Konung, riksdag och kyrkomöte beslutade grunder samt enligt av Konungen utfärdade närmare bestämmelser utgå tillfällig löneförbättring för ecklesiastikåret 1920—1921.

Lag samma vare beträffande extra ordinarie präster, vilkas avlöningsförmåner bestridas på sätt i 14 § 3 mom. nyssnämnda lag sägs, ävensom kontraktsprostar, vilka uppbara arvode, bestämt enligt de i 17 § omförmälda lag stadgade grunder.

2 §.

För tiden efter ecklesiastikåret 1920—1921 skall, där löneförbättring av tillfällig eller stadigvarande beskaffenhet beviljats statens befattningshavare, tillfällig löneförbättring, jämlikt av Konungen och riksdagen beslutade grunder och enligt av Konungen utfärdade närmare bestämmelser, utgå till de i 1 § omförmälda präster.

3 §.

Tillfällig löneförbättring åt kyrkoherdar, komministrar och extra ordinarie präster, varom nu är stadgat, skall för varje pastorat, så vitt angår dess prästerskap, bestridas, i den mån sådant erfordras, medelst församlingsavgifter och övriga till prästerskapet anslagna avlöningstillgångar på sätt och i den ordning 11 § första mom. samt 19 och 20 §§ lagen om reglering av prästerskapets avlöning stadga. Har för bestridande av, jämte avlöning, tillfällig löneförbättring åt nu nämnda präster såsom församlingsavgifter inom pastoratet utdebiterats sammanlagt större belopp än som motsvarar sex öre för varje helt eller påbörjat tiotal kronor av pastoratets hela inkomstbelopp, beräknat som i 19 § 1 mom.

nämnda lag sägs, skall ersättning av kyrkofondens medel beredas pastoratet för det överskjutande beloppet, i den ordning 21 § samma lag stadgar.

4 §.

Tillfällig löneförbättring åt kontraktsprostar gäldas från kyrkofonden.

5 §.

De närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpning av denna lag, meddelas av Konungen.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen, enligt därå meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till propositionen.

Förslaget, som är grundat på ett av kyrkofondskommittén den 17 november 1919 avgivet betänkande angående tillfällig löneförbättring åt kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat m. fl. prästmän, avser att bereda de präster, vilka fått sina löneförmåner reglerade genom 1910 års prästerliga avlöningsslagar, skälig kompensation för den normalt fortgående prisstegring, som inträtt under tiden från den nuvarande löneregleringens genomförande till tiden närmast före krigsutbrottet. Enligt detsamma skola följande prästerliga befattningshavare komma i åtnjutande av tillfällig löneförbättring:

1) *kyrkoherdar och komministrar* (såväl ordinarie befattningshavare som s. k. långvakansvikarier) för vilka löneroglering, fastställd enligt lagen om reglering av prästerskapets avlöning den 9 december 1910 trätt i tillämpning, vad angår kyrkoherdar likväl med undantag av professorer och lektorer, som äro kyrkoherdar i prebendepastorat;

2) i nyreglerade pastorat anställda extra ordinarie prästmän, vilkas avlöningssförmåner bestridas på sätt i 14 § 3 mom. nyssnämnda lag omförmåles (s. k. *ständiga adjunkter*);

3) extra ordinarie prästmän, vilkas arvoden utgå jämlikt 1 § 3 mom. förordningen den 18 april 1914 angående reglering av det extra ordinarie prästerskapets avlöning m. m. (*adjunkter i egentlig bemärkelse*);

4) extra ordinarie prästmän, vilkas arvoden utgå enligt 6 § 8

mom. lagen om kyrkofond den 9 december 1910 (*kontraksadjunkter, järnvägspräst*); samt

5) kontraksprostar, vilkas arvoden utgå enligt 17 § lönereglingslagen.

I fråga om grunderna för den tillfälliga löneförbättringens utgående har föredragande departementschefen anfört följande:

»Löneförbättringen utgår, för år räknat, till kyrkoherdar och komministrar (såväl ordinarie befattningshavare som s. k. långvakansvikarier) med 650 kronor, om den kontanta lönen icke uppgår till 4,000 kronor, med 700 kronor, om den kontanta lönen uppgår till 4,000 kronor men icke till 5,500 kronor, med 750 kronor, om den kontanta lönen uppgår till 5,500 kronor men icke till 7,000 kronor, samt med 800 kronor, om den kontanta lönen uppgår till eller överstiger 7,000 kronor. I den kontanta lönen inräknas icke ålderstillägg, hyresersättning eller skjutsersättning.

Till s. k. ständiga adjunkter och adjunkter i egentlig mening utgår löneförbättringen med 15 procent å adjunktsarvodet (såväl grundbelopp som ålderstillägg och förhöjning i arvode på grund av tjänstgöring vid två ordinarie befattningar), dock högst 300 kronor. Å värdet av bostad och vivre eller ersättning därför beräknas icke löneförbättring liksom icke heller å skjuts- och reseersättning.

Till kontraksadjunkter utgår löneförbättringen med 15 procent å de fastställda arvodena, dock högst 470 kronor.

För kontraksprost utgör den tillfälliga löneförbättringen ett belopp motsvarande 25 procent å fastställt arvode.

Den tillfälliga löneförbättringen utgår jämväl för det fall, att den tillkommer befattningshavare, som vid annan eller andra befattningar åtnjuter löneförbättring, dock att ingen på grund härav må bekomma löneförbättring till högre belopp än sammanlagt 800 kronor.»

Beträffande sättet för löneförbättringens utgörande och den därmed sammanhängande frågan om de lag- och författningsbestämmelser, som kunna behöva utfärdas för ändamålet anför departementschefen:

»Enligt kommitténs förslag skall efter förebild av de bestämmelser, som meddelats i lagen den 30 augusti 1918 (nr 724), angående krigstidsunderstöd åt präster i nyreglerade pastorat m. fl. den tillfälliga löneförbättringen till kyrkoherdar och komministrar samt ständiga adjunkter för varje pastorat, så vitt angår dess prästerskap, bestridas i enahanda ordning, som enligt vad förut meddelats gäller i fråga om löner för kyrkoherdar och komministrar ävensom ersättningar och arvoden till ständiga adjunkter. Där för bestridande av, jämte avlöning, tillfällig löne-

förbättring åt nu nämnda präster såsom församlingsavgifter inom vederbörande pastorat utdebiterats sammanlagt större belopp än som motsvarar 6 öre för varje helt eller påbörjat tiotal kronor av pastoratets hela inkomstbelopp, skall sålunda ersättning av kyrkofondens medel beredas pastoratet för det överskjutande beloppet. Vad angår tillfällig löneförbättring åt kontraktsprostar samt åt adjunkter i egentlig mening och kontraktsadjunkter skall densamma, då det åligger kyrkofonden att bestrida arvoden till här nämnda tre grupper befattningshavare, utgöras av nämnda fonds medel.

Vidkommande härefter frågan, i vad mån lag- och författningsbestämmelser behöva meddelas för löneförbättringens genomförande, äger, enligt vad förut nämnts, Kungl. Maj:t med stöd av 6 § 7 mom. kyrkofondslagen och 12 § lönerogleringslagen meddela föreskrift om förhöjning såväl av arvoden till adjunkter i egentlig mening och kontraktsadjunkter som vikariearvode, i fråga om vilket sistnämnda arvode kyrkofondskommittén jämväl föreslagit höjning. För att kunna dels tillförbinda pastoraten skyldighet att, på sätt kommittén föreslagit, bidra till utgörande av löneförbättring åt kyrkoherdar och komministrar (såväl ordinarie som s. k. långvakansvikarier) samt ständiga adjunkter, dels ock av kyrkofondens medel ej mindre bereda vederbörande pastorat sådan ersättning som ovan nämnts, än även bestrida löneförbättring åt kontraktsprostar erfordras emellertid hänvändelse till såväl riksdag som kyrkomöte.

För sådant ändamål skulle enligt vad kyrkofondskommittén hemställt riksdagen och det kyrkomöte, som väntas sammanträda innevarande år, underställas i det föregående intagna, av kommittén utarbetade förslag till lag innefattande bestämmelser angående nu ifrågasvarande kyrkoherdars, komministrars, ständiga adjunkters och kontraktsprostars rätt till tillfällig löneförbättring samt om sättet för löneförbättringens utgörande. Rubriken till lagen synes mig emellertid böra underkastas en mindre jämkning så att den kommer att lyda: lag angående tillfällig löneförbättring åt kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat samt åt kontraktsprostar och vissa extra ordinarie präster. Enligt bestämmelse i lagen skall löneförbättringen utgå för ecklesiastikåret 1920—1921 jämlikt av Konung, riksdag och kyrkomöte beslutade grunder samt enligt av Konungen utfärdade närmare bestämmelser, varjämte de närmare föreskrifter, som erfordras för tillämpning av lagen, skola meddelas av Konungen. I dessa senare föreskrifter skola ock enligt kommitténs förslag sammanföras erforderliga stadganden om tillfällig löneförbättring åt adjunkter i egentlig mening och kon-

Bihang till riksdagens protokoll 1920. 9 saml. 1 avd. 21 häft. (Nr 32.) 2

traktsadjunkter samt om förhöjning i de enligt adjunktsavlöningsförordningen utgående vikariearvoden.

För undvikande av att behöva för här ifrågavarande löneförbättrings utgående årligen hänvända sig till kyrkomöte är i lagförslagets 2 § intagen bestämmelse därom, att för tiden efter ecklesiastikåret 1920—1921 tillfällig löneförbättring skall under viss förutsättning jämlikt av Konungen och riksdagen beslutade grunder och enligt de av Konungen utfärdade närmare bestämmelser utgå till här ifrågavarande präster. Det sålunda föreslagna sättet för denna frågas lösning, vilket funnit motsvarande tillämpning i fråga om krigstidsunderstöd åt präster i nyreglerade pastorat m. fl., torde vara det mest ändamålsenliga.»

Utskottet.

Utskottet är ense med Kungl. Maj:t om, att tillfällig löneförbättring bör beredas här ifrågavarande präster, i likhet med vad som redan skett beträffande flertalet befattningshavare i statens tjänst. Vid granskning av det framlagda lagförslaget har utskottet icke funnit skäl till anmärkning emot detsamma. Vad angår grunderna för den tillfälliga löneförbättringens utgående, har föredragande departementschefen i det propositionen bifogade utdraget av statsrådsprotokollet i ärendet gjort en sammanfattning av kyrkofondskommitténs härutinnan gjorda och av honom godkända förslag. Trots detta har emellertid propositionen, enligt utskottets mening, kommit att i förevarande avseende lida av en viss brist på överskådlighet. Lämpligare torde hava varit, att ett fullt utarbetat författningsförslag rörande grunderna intagits i eller såsom bilaga fogats till propositionen. Som emellertid utskottet icke har något att erinra emot de i propositionen föreslagna grunderna, får utskottet även i denna del tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet får alltså hemställa,

att ifrågavarande proposition må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 30 april 1920.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.